

Vergaderjaar 2014–2015

26 642

Europees Sociaal Fonds (ESF)

Nr. 130

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN SOCIALE ZAKEN EN WERKGELEGENHEID

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 3 maart 2015

In vervolg op mijn voortgangsrapportage van 26 augustus 2014 (Kamerstuk 26 642, nr. 128) informeer ik u met deze brief over de recente ontwikkelingen met betrekking tot het ESF.

ESF 2014–2020

Het Nederlandse programma is als één van de eerste binnen de EU goedgekeurd door de Europese Commissie. Dat was in september 2014. Het programma is bedoeld om mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt sneller aan het werk te helpen. Ik zet het ESF daarmee nadrukkelijk in om de doelstellingen van de Participatiewet te ondersteunen. Daarnaast gebruik ik het ESF om de gezamenlijke agenda van het Rijk en sociale partners op het terrein van duurzame inzetbaarheid van werkenden te helpen uitvoeren.

In de periode mei tot en met oktober 2014 hebben alle 35 centrumgemeenten namens hun arbeidsmarktregio ESF-subsidie aangevraagd. Het gehele beschikbare budget van 114 miljoen wordt hiermee benut. Inmiddels zijn alle beschikkingen de deur uit en zijn gemeenten gestart met de uitvoering. ESF wordt onder meer ingezet om de jeugdwerkloosheid te bestrijden, om langdurig werklozen aan werk te helpen en om leerlingen van het speciaal onderwijs op weg te helpen naar de arbeidsmarkt.

In oktober 2014 is de eerste ronde aanvragen opengesteld voor het thema duurzame inzetbaarheid. Daarbij konden werkgevers een startsubsidie van maximaal 10.000 euro aanvragen om de duurzame inzetbaarheid van hun personeel te bevorderen. De aanvraagronde is succesvol verlopen: in totaal hebben ruim 2.300 werkgevers aangevraagd. Het Agentschap SZW heeft inmiddels 94% van de aanvragen afgehandeld. Van het beschikbare budget van 22 miljoen verwacht ik circa 20 miljoen te benutten. De rest wordt gebruikt voor de volgende ronde, naar verwachting eind 2015.

Terwijl het nieuwe programma reeds is gestart, loopt ook het vorige programma nog door, overeenkomstig de EU-systematiek van (deels in de tijd overlappende) programma's die een looptijd kennen van zeven jaar. De projecten uit het programma 2007–2013 lopen daarom nog door tot het einde van 2015.

Eind vorig jaar werd op basis van de ontvangen einddeclaraties van ESF-projecten en de controles daarop duidelijk dat van het ESF-budget van 830 miljoen uit de periode 2007–2013 ongeveer 17,5 miljoen zou overblijven. Dit laatste geld is extra ter beschikking gesteld van de 34 lopende projecten ter bestrijding van de jeugdwerkloosheid, in combinatie met een verlenging van de looptijd tot 1 november aanstaande. Daarmee verwacht ik dat het budget vrijwel helemaal benut zal worden.

Nu afronding van de vorige programmaperiode nadert, kan het Agentschap SZW in toenemende mate vergelijkingen maken tussen gedeclareerde projectkosten. Dat is van belang om te voorkomen dat projectkosten per ongeluk of opzettelijk in meerdere projecten worden gedeclareerd bij het Agentschap SZW. Door de vergelijkingen wordt het steeds beter mogelijk om vermoedens van onregelmatigheden boven tafel te krijgen. Op dit moment voert het Agentschap SZW respectievelijk de Inspectie SZW in vijf gevallen een onderzoek uit naar mogelijke onregelmatigheden. De omvang van de eventueel terug te vorderen subsidie aan deze projecten tezamen bedraagt maximaal 3,4 miljoen. Op dit moment staat nog niet vast of, en zo ja in welke mate, er sprake is van administratieve onregelmatigheden of van strafbare feiten.

In een ongerelateerde casus heeft de FIOD donderdag 26 februari jongstleden aan het Agentschap SZW gemeld dat zij in het kader van een fiscaal onderzoek strafbare feiten met ESF subsidie vermoedt. Vermoedelijk gaat het om één tot vijf projecten. De omvang van het ESF-bedrag van deze projecten tezamen bedraagt € 90.000. De FIOD heeft aan het Agentschap aangegeven een apart onderzoek naar valsheid in geschrifte en, na aangifte door het Agentschap, naar strafbare feiten te willen starten. Het Agentschap SZW zal deze aangifte doen. Tevens zal het Agentschap SZW de Europese Commissie hierover informeren.

Op een budget van 830 miljoen met ruim 2.500 grote en 3.300 kleine projecten zijn bovenstaande gevallen weliswaar te overzien, maar elk geval is er één te veel. De eerstelijnscontroles door het Agentschap SZW en de tweedelijnscontroles door de Auditdienst Rijk zijn intensief en hebben er toe geleid dat Nederland qua rechtmatigheid ruim onder de Europese grens van 2% zit.

Mijn vertrouwen in de controles van het Agentschap SZW en de Auditautoriteit wordt ondersteund door de Europese Commissie. Nederland is één van de (slechts) vijf lidstaten van Europa waarbij de Europese Commissie volledig vertrouwt op de controles van het Agentschap SZW en de Auditautoriteit. Om die reden ziet de Europese Commissie dan ook geen noodzaak om eigenstandige projectcontroles uit te voeren in Nederland.

Dat blijft wat mij betreft zo. Het Agentschap SZW is alert op signalen van derden, zoals van opsporingsinstanties als de FIOD of van klokkenluiders en voert in deze laatste fase van het programma extra risicogerichte analyses uit op basis van zowel vergelijkingen tussen projecten onderling, als van verschillende projecten in de tijd van eenzelfde aanvrager. Ik zal u in mijn reguliere voortgangsbrief van medio dit jaar berichten over de

stand van zaken. Uiteraard alleen indien dit lopend onderzoek niet belemmert.

ESF Award

Ik heb vorig jaar december de jaarlijkse ESF-award uitgereikt: een prijs voor het meest inspirerende filmpje over ESF-projecten. Attendiz, locatie «De Kapstok Leerwerktrajecten», werd door de jury verkozen als project dat op beste wijze laat zien waarom het Europees Sociaal Fonds voor hen het verschil maakt. Bij dit project spelen moeilijk bemiddelbare jongeren uit het Voortgezet Speciaal Onderwijs de hoofdrol. In het filmpje kwamen vooral de deelnemers zélf aan het woord en vertelden waarom het project voor hen het verschil had gemaakt. Ik hoop dat ESF dat verschil nog vaak zal maken.

De Staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid,
J. Klijnsma